

N:o 46.

Ank. till Riksd. Kansli den 1 Maj 1885, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till tvenne danaarf.

(I. A.)

Stats-Utskottet, som fått till behandling emottaga en den 20 nästlidne Mars aflåten proposition (N:o 42), om efterskänkande af kronans rätt till tvenne danaarf, har förehaft de deruti framställda ärenden och får dem härmed till Riksdagens pröfning anmäla samt dervid meddela de yttranden, hvartill hvardera framställningen ansetts föranleda:

I:o. Enligt hvad af förevarande proposition inhemtas, hade snickaren Carl Fredrik Wallin i Marieberg i Munsö socken af Stockholms län aflidit den 8 September 1882 utan att efterlemna kända arfvingar; och sedan jemväl Wallins hustru Maria Christina Larsdotter den 13 November samma år aflidit, hade den 28 November 1883 efter båda makarne förrättats arfskifte, dervid af behållningen i boet ett belopp af 1,199 kronor 4 öre tillagts snickaren Wallins rättsinnehafvare, samt återstoden efter lag fördelats mellan enkan Wallins arfvingar, hennes moder enkan Stina Larsson eller Persdotter i Lugnet under Grönsö, Kungshusby socken och Upsala län, samt tvenne syskon, systemen Wendela Sofia, gift med torparen Johan Fredriksson, jemväl boende i Lugnet, och brodern, arbetsskarlen Lars Petter Lindqvist i Högby, Willberga socken och Upsala län. Med afseende derå att snickaren Wallin icke efterlemnade några kända arfvingar, och att hans qvarlåtenskap således

*Angående
danaarf efter
snickaren
Carl Fredrik
Wallin i
Marieberg.*

komme att tillfalla kronan såsom danaarf, hade Johan Fredriksson, hans hustru Wendela Sofia Larsdotter samt Lindqvist, jemte företeende af intyg att Stina Larsson till följd af döfhet och ålderdomssvaghet icke kunnat fatta till henne gjord framställning om deltagande i ansökningen, hos Kongl. Maj:ts anhållit, att snickaren Wallins qvarlåtenskap måtte, i stället för att såsom danaarf ingå till statsverket, få emellan enkan Wallins arfvingar fördelas efter samma grunder som qvarlåtenskapen efter enkan Wallin, så att Stina Larsson erhöle hälften deraf samt Lindqvist och Wendela Sofia Larsdotter den återstående hälften till lika fördelning dem emellan. Till stöd för ansökningen hade sökandena, hvilka enligt föredda prestbetyg vore födda, Johan Fredriksson den 24 Oktober 1828, Wendela Sofia Larsdotter den 21 Juni 1834 och Lindqvist den 17 Augusti 1830, anført, att de alla vore obemedlade och vid redan framskriden ålder ej hade annat till sitt uppehälle, än hvad de med sitt arbete förtjenade, utom det ringa arf de erhållit efter enkan Wallin, äfvensom att enkan Stina Larsson, som sedan hösten 1874 bott hos Johan Fredriksson och, såsom född den 25 Juli 1800, numera uppnått en ålder af öfver 84 år, under den långa tid hon vistats hos Fredriksson måst af honom och hans hustru uppehållas, utan att hon i anseende till sin höga ålder kunnat till sitt uppehälle bidraga i annan mån, än genom det understöd hon åtnjutit af fattigvården, hvilket, sedan hon erhållit full fattigdel, uppgått till 25 kronor om året, men hvilket, sedan hon ärft sin dotter, måst för hela tiden — något öfver 20 år — återgäldas med 382 kronor 25 öre, hvarmed således hennes arf minskats. Tillika hade sökandena erinrat, att, om enkan Wallin öfverlefft sin man så länge, att enahanda framställning med den nu gjorda kunnat göras för henne, så hade denna begäran sannolikt, i enlighet med hvad hittills varit öfligt i dylika fall, bifallits, och qvarlåtenskapen sedermera efter henne tillfallit hennes arfvingar. I afgifvet, ansökningen bifogadt yttrande hade Kungshusby sockens kommunalstämma, med förordande af ansökningen, vitsordat ofvan anförda förhållanden beträffande enkan Stina Larsson samt intygat, att Johan Fredriksson och hans hustru icke egde någon annan tillgång till sitt uppehälle, än hvad de med sitt kroppsarbete kunde förtjena, äfvensom att så väl de som Stina Larsson vore kända för en god och ärligandel. Beträffande Lindqvist hade ordförandena i Willberga sockens kommunalstämma och kommunalnämnd i afgifvet intyg vitsordat, att han befunne sig i torftiga omständigheter och för sin bergning ej hade annan tillgång än sitt arbete. Öfver ansökningen hade underdåniga utlåtanden afgifvits ej mindre af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Stockholms län, som förordat densamma, än äfven af kammaradvokatfiskalsembetet, som upplyst, att qvarlåtenskapen efter snickaren Wallin genom Färentuna häradsrätts den 12 sistlidne Mars meddelade utslag i mål emellan kammaradvokat-

fiskalen, å kronans vägnar, å ena, samt förre fjerdingmannen Anders Andersson i Munsö, i egenskap af god man för mannen Wallins okända arfvingar, å andra sidan, förklarats, såsom danaarf, skola falla Kongl. Maj:t och Kronan till; hvarjemte advokatfiskalen, för den händelse nådig proposition i ämnet funnes böra till Riksdagen aflåtas, i underdånighet föreslagit, att kronans behållna del af danaarfvet, efter afdrag af den andel, som lagligen tillkomme advokatfiskalen, måtte fördelas emellan enkan Stina Larsson och sökandena efter lag, så att den förra undfinge hälften och de senare tillsammans andra hälften.

Med afseende å hvad sålunda förekommit har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen, att kronans rätt till ifrågavarande arfsmedel, 1,199 kronor 4 öre, måtte, efter afdrag af den kammaradvokatfiskalen lagligen tillkommande andel, öfverlåtas på ofvanbemälda Stina Larsson, Wendela Sofia Larsdotter och Lars Petter Lindqvist under vilkor, att medlen dem emellan sålunda fördelades, att Stina Larsson deraf undfinge hälften, och den återstående hälften ginge till lika fördelning emellan Wendela Sofia Larsdotter och Lars Petter Lindqvist.

Efter tagen del af de till ärendet hörande handlingar, får Utskottet, som mot omförmälda framställning icke haft något att erinra, hemställa,

att hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit må vinna Riksdagens bifall.

2:o. Sedan drängen Peter Andersson den 25 Augusti 1877 aflidit i Marklunda af Ousby socken, Östra Göinge härad och Kristianstads län utan att, på sätt den 27 Augusti samma år förrättad bouppteckning utvisade, efterlemna då kända arfvingar, hade, enligt hvad uti ifrågavarande proposition meddelas, Östra Göinge häradsrätt, på yrkande af kammaradvokatfiskalen, i utslag den 12 April 1880, som vunnit laga kraft, förklarat kronan berättigad till undfående af danaarf efter Peter Andersson. I öfverensstämmelse härmed hade danaarfsmedlen, hvilka enligt upprättad slutredovisning uppgått till 3,465 kronor 59 öre, blifvit öfverlemnade till advokatfiskalsembetet i Kammarkollegium. Anspråk på ifrågavarande danaarfsmedel hade emellertid sedermera framställts af hemmansegaren Sven Svensson i Södra Vare Norregård, Jöns Svensson i Norra Vare Östregård, enkan Elin Svendsdotter i Åker, inhysehjonet Peter Ingemarsson i Södra Vare Södregård och enkan Anna Ingemarsdotter vid Vislanda station, samtliga nu

*Angående
danaarf efter
drängen
Peter Anders-
son i Mark-
lunda.*

nämnda orter belägna inom Blädinge och Vislanda socknar af Allbo härad och Kronobergs län. För att styrka sin befogenhet i detta hänseende, hade de företett protokoll i ett vid Allbo häradsrätt handlagdt mål, af hvilka med deruti intagna handlingar framginge, att sökandena vore syskonbarn till Peter Andersson, Sven Svensson, Jöns Svensson och Elin Svensdotter på hans moderne samt Peter Ingemarsson och Anna Ingemarsdotter på hans fäderne; samt att de öfrige skyldemän till Peter Andersson, som med honom varit beslägtade i närmare led än sökandena eller i lika led med dem, samtliga numera vore afidna eller i laga ordning förklarade skola för döde anses. Då, enligt ett af pastorsembetet i Ousby meddeladt intyg, Peter Andersson redan år 1820 från Vislanda församling afflyttat till och sedermera varit bosatt i Ousby socken, samt han, sökandena veterligen, icke derefter låtit sig i deras hembygd afhöra, hade sökandena, som vid nämnda förhållande icke erhållit kunskap om Peter Anderssons frånfälle i så god tid, att de kunnat inom laga tid bevaka sina arfsanspråk, hemställt, att Kongl. Maj:t täcktes, med beaktande af sökandenas knappa och behöfvande omständigheter, af gunst och nåd till dem återställa ifrågavarande arf jemte den ränta derå, Kongl. Maj:t kunde finna skäligt i nåder bevilja. Vid ansökningen funnes fogade af vederbörande kommunalnämnds ordförande utfärdade, af kyrkoherden i Vislanda och Blädinge församlingar till rättigheten styrkta intyg, att sökandena Jöns Svensson, Elin Svensdotter, Peter Ingemarsson och Anna Ingemarsdotter vore i knappa och behöfvande omständigheter, att de två sistnämnda erhållit fattigunderstöd af församlingen, samt att sökanden Sven Svensson, fastän egare till $\frac{5}{16}$ mantal, vore i mindre goda ekonomiska omständigheter. I anledning af denna ansökning hade utlåtanden afgifvits af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Kristianstads och Kronobergs län samt kammaradvokatfiskalen, hvilka alla tillstyrkt, att kronans rätt till ifrågavarande danaarf måtte till sökandenas förmån eftergifvas. Dervid hade kammaradvokatfiskalen upplyst, att, efter den 12 Oktober 1880 skedd utanordning af aktoratsarfvode, kronans behållning å danaarfsmedlen utgjorde 2,310 kronor 39 öre, å hvilket belopp advokatfiskalen i detta fall, der sökandena hvarken kunde beropa sig på laglig rätt eller laga förfall, ansett ränteberäkning icke rimligen böra ifrågakomma. Då sökandena enligt lag samfäldt ej egde lika arfsrätt, utan utgjorde tvenne lika närskylda släktgrenar, af hvilka Sven Svensson, Jöns Svensson och Elin Svensdotter utgjorde den ena samt Peter Ingemarsson och Anna Ingemarsdotter den andra, hade advokatfiskalen vidare hemställt att, derest afseende å ansökningen fästes, för danaarfvets öfverlåtelse måtte stadgas det vilkor, att fördelningen af beloppet borde ske på det sätt, att ena släktgrenen samfäldt åtnjöte ena hälften, och den andra släktgrenen samfäldt andra hälften.

Med afseende å hvad sålunda förekommit har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen, att kronans rätt till ifrågavarande danaarfsmedel, utgörande, efter afdrag af den kammaradvokatfiskalen tillkommande provision, ett belopp af 2,310 kronor 39 öre, måtte på det sätt öfverlätas på ofvanbemälda Sven Svensson, Jöns Svensson, Elin Svensdotter, Peter Ingemarsson och Anna Ingemarsdotter, att hälften af beloppet skulle gå till lika fördelning emellan Sven Svensson, Jöns Svensson och Elin Svensdotter eller deras rättsinnehafvare, och återstående hälften lika fördelas emellan Peter Ingemarsson och Anna Ingemarsdotter eller deras rättsinnehafvare.

På grund af de i detta ärende förekomna omständigheter har Utskottet ansett, att jemväl i detta fall kronans rätt till danaarfsmedel skäligen bör efterskänkas; och hemställer Utskottet alltså,

att Kongl. Maj:ts nu omförmälda framställning må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 1 Maj 1885.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

N:o 47.

Ank. till Riksd. Kansli den 1 Maj 1885, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående expropriation af mark från indragna militiebostället $\frac{1}{2}$ mantal Ullstorp i Östergötlands län till plats för en skolhusbyggnad för Nykils församling.

(I. A.)

I en till Riksdagen den 20 nästlidne Mars afåten, till Stats-Utskottets förberedande handläggning remitterad proposition (N:o 43) omförmäles, att
Bih. till Riksd. Prot. 1885. 4 Saml. 1 Afd. 38 Häft. 2